

Pleidooi voor meer herkenning
buikwandpijnsyndroom ACNES

Bij het buikwandpijnsyndroom ACNES (Anterior Cutaneous Nerve Entrapment Syndrome) is sprake van een beknelde buikzenuw. Door het groeien van de buik tijdens de zwangerschap kan dat tot extreme pijn leiden. Hoogleraar verloskundige Christianne de Groot en een van haar patiënten pleiten voor extra aandacht.

Tekst: Eveline van Herwaarden

De tweede zwangerschap van Beau Broekhuizen was een vreselijke periode. Helse pijn, veelvuldig flauwvallen, vaak overgeven. “Mijn verloskundige zei in het begin: ‘Je hebt pech, net als veel andere vrouwen die last hebben van zwangerschapskwalen’”, zegt Broekhuizen. “Ik moest geduld hebben, het zou binnenkort wel beter gaan”. Maar dat gebeurde niet, de symptomen werden in de loop van de zwangerschap juist erger. “Ik heb regelmatig aangegeven hoe slecht ik me voelde. Expliciet benoemd zelfs dat het leek of er een zenuw beknelde zat. Maar ik werd gewoon niet serieus genomen”. Als fanatiek kickbokser en crossfitter was ze gewend zich gezond en sterk te voelen. Haar eerste zwangerschap was zonder problemen verlopen en van begin af aan voelde ze dat deze zwangerschap anders was. “Mijn zoontje was pas drie maanden oud toen ik zwanger werd van de tweede. Volgens de verloskundige hadden mijn klachten daar wellicht mee te maken en had ik langer moeten ‘ontzangeren’.”

Stekende pijn

Na zestien weken zwangerschap voelde Broekhuizen zich niet beter. Het bloedonderzoek bij de verloskundige had niets uitgewezen. Na ongeveer achttien weken kreeg ze er een stekende pijn onder de borst bij. Broekhuizen: “Ik voelde me steeds slechter, viel flauw naast het bed van mijn zoontje, spuugde de wc onder terwijl ik mijn kind aan het voeden was en kon nauwelijks werken.” Ze vroeg om doorverwijzing naar een arts, maar de verloskundige vond dat niet nodig. “Ze zei steeds dat ik er stralend uitzag en benadrukte dingen die wel goed gingen. Volgens haar was er niets ernstigs aan de hand”, zegt Broekhuizen, die ondertussen steeds meer aan zichzelf ging twijfelen. “Rond de dertig weken heb ik zelf wanhopig en jankend de huisarts gebeld voor een afspraak. Toen ik mijn verhaal verteld had, keek hij me aan en zei: ‘Joh, je hebt het syndroom van ACNES.’”

Wat is ACNES

ACNES is de Engelse afkorting voor Anterior Cutaneous Nerve Entrapment Syndrome. De pijn ontstaat door beknelling (entrapment) van de huidtakjes (cutane) van de voorste (anterior) tussenribzenuwen. De uiteinden van deze zenuwen gaan door de rechte buikspier naar de huid. In het strakke kapsel van deze spier kunnen de huidtakjes van de zenuwen bekneld raken. Die beknelling geeft een zeer pijnlijke zenuwpijn. Christianne de Groot, hoogleraar en tevens hoofd afdeling Verloskunde & Gynaecologie in Amsterdam UMC, legt uit dat het lastig is om ACNES tijdens de zwangerschap te herkennen. “De pijn kan gepaard

pijn afneemt als je van houding verandert en rustig gaat liggen. Bij beweging, zoals hoesten of sporten, prikkel je de buikspier en dat doet ongelofelijk veel pijn.” De oorzaak van ACNES is nog niet precies bekend. Wel is aangetoond dat er een relatie is met bepaalde buikoperaties. Twintig procent van de patiënten met ACNES is ooit geopereerd aan bijvoorbeeld de galblaas of de blinde darm. Bij tien procent van de ACNES-patiënten komt het syndroom naar voren tijdens de zwangerschap. Het stellen van de diagnose is volgens De Groot niet makkelijk en een kwestie van blijven zoeken en uitsluiten van andere oorzaken. Daarbij werkt ze samen met de anesthesioloog. “Die kan een

Hoogleraar Christianne de Groot: 'Neem ACNES mee als mogelijke oorzaak van buikpijn tijdens de zwangerschap'

gaan met klachten zoals flauwvallen en misselijkheid, waardoor het klachtenpatroon ook doet denken aan zwangerschapsgerelateerde aandoeningen zoals zwangerschapsvergiftiging. Het is bovendien een vrij zeldzame aandoening, ik heb het in mijn hele loopbaan maar twee keer meegemaakt. Toch is het wel belangrijk om aan ACNES te denken. Waar je op kunt letten is dat de pijn vaak, maar niet altijd, met één vinger is aan te wijzen. Wanneer de buik groeit, verplaatst dat punt. Dat maakt het extra lastig. Kenmerkend is wel dat de

verdovende, pijnblokkerende injectie in de zenuw zetten”, zegt De Groot. “Wanneer de pijn daardoor vermindert, weet je dat je vermoeden van ACNES terecht was. We spreken daarom van een diagnostische injectie. Slechts vijftien tot twintig procent van de patiënten is na de verdoving ook echt pijnvrij, vijftig procent is tevreden met het resultaat.”

Injecties en medicatie

Beau Broekhuizen werd door haar huisarts naar een chirurg in Amstelveen verwezen, die er ook van

overtuigd was dat ze ACNES had. Hij gaf aan dat een injectie waarschijnlijk weinig effect zou hebben. In een vergevorderde zwangerschap is de zenuw vaak al ernstig beknelde geraakt. “Ik wilde het toch proberen, want de pijn was ondraaglijk”, vertelt Broekhuizen. “Tot twee keer toe heeft de chirurg geprobeerd de zenuw te verdoven met injecties in de buikwand. Helaas haalde het niets uit en werd de pijn alleen maar erger.” Inmiddels kon ze niet meer alleen thuis zijn. De gedachte dat ze dit nog tien weken moest volhouden, maakte haar wanhopig. Op aanraden van haar huisarts zocht ze een andere verloskundige. “Ik ben gaan rondbellen met de vraag: ‘Ik ben Beau en ik zoek een verloskundige die bekend is met ACNES. De meesten hadden geen idee, tot ik een verloskundige in Amsterdam-Zuid trof die meteen wist waar ik het over had. Tijdens het consult belde ze direct naar professor De Groot. Die zei nadat ik drie zinnen had gesproken: ‘We gaan dit uitzoeken en iets aan de pijn doen.’” De anesthesioloog zette een echogeleide injectie. Op het scherm zag Broekhuizen de naald vlak naast de voetjes van haar kind. Een voor haar nare ervaring en helaas hielp het ook deze keer niet. Uiteindelijk kreeg ze volledige bedrust en sterke pijnstillers voorgeschreven. “De laatste weken waren vreselijk”, vertelt ze vol emotie. “De pijnstillers hielpen wel, maar moesten opgehoogd worden omdat je eraan went. Tot ik ging hallucineren, ik riep dingen en zag mensen die er niet waren.”

Zonder pijn

De Groot heeft Broekhuizen in deze laatste weken intensief begeleid. Tot aan de bevalling, waarbij ze ervoor zorgde dat ze in het ziekenhuis aanwezig was. Voor Broekhuizen een grote steun, waardoor

ze het volhield tot zeventig weken. “De hele zwangerschap is overschaduwd door pijn en ellende”, zegt ze. “Toen zijn hoofdje eruit kwam, was dat een verademing. Ik zei direct: ‘Ik voel geen pijn meer.’ In de weken daarna voelde ik me met de dag opknappen”. Nu, een half jaar later, is alle pijn verdwenen. Broekhuizen kan weer werken, sporten en van haar twee zoontjes genieten. Ze hoopt dat het delen van haar verhaal tot meer bekendheid over ACNES tijdens de zwangerschap leidt. De Groot werkt daar graag aan mee. “Het ziektebeeld waarmee Beau bij mij kwam, was heel indrukwekkend. ACNES komt weinig voor, maar de gevolgen kunnen heftig zijn.” Meer dan vijftientig ziektebeelden kunnen vergelijkbare klachten geven. Het is belangrijk de aandoeningen die mogelijk gevaar opleveren voor moeder en kind, zoals zwangerschapsvergiftiging, eerst uit te sluiten. “Luister vooral ook goed naar het verhaal”, zegt De Groot. “Heb je het vermoeden dat het weleens ACNES zou kunnen zijn, overleg dan met de gynaecoloog. Die zal in overleg met de anesthesioloog onderzoeken of het inderdaad om ACNES gaat. Zij kunnen beoordelen of de diagnostische injectie mogelijk is en eventueel besluiten om andere maatregelen te nemen. Het voorschrijven van pijnstillende medicatie bijvoorbeeld. Het verhaal van Beau laat ons duidelijk zien dat we bij pijn in de buik ook aan ACNES moeten denken.”

Meer lezen

Enkele jaren geleden is de Stichting ACNES opgericht. Op de website stichtingacnes.nl staan veel ervaringsverhalen en is meer informatie over het ziektebeeld te vinden. De meeste ziekenhuizen hebben voorlichtingsbrochures over de aandoening. ■